

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 10. Zettortdeena 7tâ Merz 1840.

W i h r s b e s e h n a s.

(Stattees Nr. 9.)

Stahweja nu tez behrni wiffi rindâ pee seen-
malla. Bet ne bija ilgi — tad bija atkal wiffi
us plattscha un kâ weefuls rinkodami tee traffoja
un jahrejahs. Ko lai ar tahdeem darra! us-
nehme ffohlmeisters wallodu. Gruhri ffohl-
meisteram behrnus waldbiht. Ja wiffai bahrgi
un zeeti tohs noturri, tad paleek bailigi, tad
druwejahs pehz jebkurra neezina, tad pa ffoh-
las laiku meega pilni, tad ja kahdi besdarbi no-
tiffuschees, wiffi us weenu rohku, ffohlmeiste-
ram nedorbu isdohmataju flehpt; tad mahjâs
pahrnahfufchi luhdsahs lai us ffohlu ne fuh-
ta; tad wezzaki isblauj ffohlmeisteru kâ dusmigu un
samello mahzitajam aufis pilnas. Es faweem
ffohlas behrneem drufzin wairak wallu palauju.
Taisa gan traffu galwu brihwstundas, bet behr-
nini wiffi mannis mihlo; teem luste pee mahzibas;
ja kahds kahdu beskaunigu wahrdu runna jeb
kahdus besdarbus darra, tad to ne flehpt, un
es fkaidri noredsu, kas pee katra behrna irr tei-
zams, kas kâ tauns no ta irr atstahdinams.
Brihscham ir pats ar teem jahrejohs un plohs-
fohs un tad scheem leelu leela luste, tad pree-
zigi ittin kâ debbefis buhtu eezelti. Ja kahds
ffohlâs naw farwu gabbalu kreetni un pareiffi
ismahzijeas, tad to noturru istabâ un kad ar
zitteem behrneem tâ plohsfohs un flinkam irr istabâ
jatupp, tad tâ noraudajahs un nostennahs, ka us
zittu reis jaw no flinkofchanas fargasees. Us
tahdu tad tee zitti kriht wirfû, kâ besdelligas us
kaffi; tahdas blaufchanahs un isfimeefchanahs,
ka sehns nudeen labbu pehreenu labbaki pazeestu,
ne kâ scho strahpi. Brihscham ja kahds wiffai
nikfohts un ne buht tihschi pee mahzibas ne nem-
mahs, tad tam lauju kahdu pufedeenu buht

bes ehdeena, un kad wiffai flinks bes dsehreena;
tâ warr kâ sinnat mescha lohpus waldbiht un
tohs gudrus padarriht, zeek wairak zilweka behr-
nus! Pahtagu pee faweem behrneem rehti pee-
leeku; man schfeet no pehrschanas un ahdu dih-
raschanas ffohlmeisteram dikti jafargajahs.

Zufu taisniba, atbildeju. Kaut jel pee mums
to arri atfichtu! Ak! pee mums, tai puffe kur
es esnu mohdis, fazziju, ittin pagallam wehl
flitti ar behrnu mahzibu. — Efnu audsis kah-
dâ muifchâ, Baddsprahgftneefôs, tur rehti
kahds behrns pratte lafficht. Kas mahzih?
Wezzaki paschi ne mahf, un ffohlas pee mums
ne mas newaid. Un ja arri mahza, tad to tik
negudri, nefaprattigi, un aplami darra, ka ne
warr isbrihnotees, kâ mas weens no fimteem us
winnu mohdi warr ismahzitees. Tai widdâ,
no ka juns stahstu, dshwo Latweefchi. Lat-
weefchu walloda gan fakriht ar Kreewu wallodu
fohpâ, bet ne buht ar Wahzu wallodu. Wah-
zeefchi Latweefchus apfarrojuschi un par wehr-
geem padarrijuschi, teem arri kristigu tizzibu
un mahzitajus dewufchi. Schee wibri no Wahzu
semmes no pirmgalla eenahfufchi Latweefchu
wallodu fufufchi us Wahzu mohdi greeft, teem
Wahzu bohftabus un Wahzu laffifchanu de-
wufchi un nu lai patihkabs klausitees pahri
wahrdus, kâ tohs bohftere. Klausitees labbi.
Kâ juhs islassifceet jeb isfaukfeet scho wahrdu?
peh = erre = eh = eh = fa = effe = zeh = kâ. At-
bild ffohlmeisters: per = reh = fa = effe = ze.
Kas dohs, fineijohs, to lassa: preefsch. Jeb
atkal: teh = effe = zeh = kâ = uh = teh = effe =
zeh = kâ. To ne warr ne mas galwâ patur-
reht, fazzija ffohlmeisters, fauzat ohtru reis. —
Sauzu ohtru un treschu un zettortu reis un kad
ffohlmeisters bija laffijis: tessez kâ uh tessez
kâ, tad finehjohs un atbildeju: kas dohs? —

to laffa tſchutfch. Zè pehz masa brihtina dſirdam behrnus ar leelu trohksni fauft: uh = teh = effe = zeh = fà, utſch, uh = teh = effe = zeh = fà, utſch, utſch. Smeijahs un blauſtahs un brihnojahs utſch, fas ta effoht pa walloda. Utſch, tſchutfch, tas ſkannoht, fà kad mutte pilna uhdena un zits ar plaukſti par mutti ſitt wirſü. Beſkaunas! ſfohlmeiſters, tohs apſauze: woi effect iſtabà eekſchà! Un ſchee zits pakkat zitta: utſch, utſch, utſch, iſtabà eekſrehje.

Nu redſeer, usnehmü wallodu, tà pee muns behrnus mahzija bohſtereht. Zuhſ paſchi lehti noprattifeet fa tahda bohſtereſchana behrneem galwu pawiffam dullu pataiſija, un ja wehl ne mellodams fakku flah, fa ja behrns ne eenehmahs, to ar pahtagu kappaja lihds beidsamu, fa ſchehl to bija redſeht, tad noprattifeet, kahdu ſwehtibu tahda mahziba neſſe. Likke behrnus laſſiht weená dſeefmä tik ilgi kamehr to no galwas bija iſmahzijeſ, un tad ohtru un treſchu reiſ — un woi tizzat, jeb ne tizzat, daſch pateeffi eenehmahs wiſſu gramatu iſmahzitees no galwas fauft. Bet ſinnams ja dewat gramatu fo wehl ne bij laſſijis, tad ne fà! — Tad usneimm daſch un ſchfaud, un fleppo, un rauſtahs un fakla drahu ar rohku bers, bet fà jaw nekà, tà nekà! Kam nu itin weegla galwa, tas eenehmahs tà, fa wiſſas gramatàs laſſiht warreja.

Ar tahdahm wallodahm, daſchu waffaru jauki pawaddiju ar wezzu ſfohlmeiſteru runnadams un tehrſedams. Sfohlmeiſters patſ bija wezzigs wihrs, ſfohlmeiſteram bija gohdiga un teizama ſeewa, un winnu weenu weeniga meitene mannim lohſi patifke. Lihſitei no 19 gaddeem maſ deenas peetruhke. Winnas gurni bija tà faſlikti fà diwas ſprahdjes, fo gudra meiſtera rohka ir darrijufi. Winna bija farkana un balta, no zeetahm meeſahm, un kur pee kahda darba rohku flah likke, tur arri darbs tai no rohſahm ſchlihrahs. Tai bija melnas azzis, ſmalſas usazzis, melni un ſprohgaini matti, weſſali balti ſohbi. Kad winna ar mannim runnaja,

tad allasch waigà noſarke, un ar ſawahm bal-tahm appalahm rohzinahm preekſchautà frunkas lohziija, un azzis noduhrufi kahdu wahrbinu atbildeja. Kad winna ſmejhahs — tad ne ſwee-dſe pilnà rihfle, fà Baddſprahgſkneezenes, bet winnu luhpinas tiffai druſzin atwehrahs, itt fà baiddamees, woi maſ tai ſmeetees per-flahſees. Kad winna fleppoja, tad ne norih-beja wiſſi ſeenmalli, ne — maſ fo warreja manniht, fa winnas kruhtis druſzin pazehlahs. — Ar winnu runnadams, winnu tiffai redſedams, tewim affinis ſchahwahs zaur wiſſahm dſih-flahm, tewim ſirdſweetinà dikti fitte fà ar eh-mary, un walloda druhwejahs, itt fà kad ar leelu kungu tewim buhtu jarunna. — Tahda meitina naw pa paſauli redſeta! Geſch winnu azzim bija paſeimmiba, us winnas peeri bija gudriba, us winnas luhpahm bija mihleſtiba un pazetiba redſamas. Kad winna ar ſawahm rohzinahm ſew waidſimus glaudija, jeb peeri flauziija — tad winnas ſſaiſtums iſrahbijahs fà lilijes pukke fas faulihſt lezzoht atwehrahs. Kad winna ar ſawahm kahjinahm par iſtabu pagahje, tad bija fà kad masa juhraſ wilna ſiltà deeninà pee karſta kraſta peeſſallojahs. Un kad tu Salamana augſtu dſeefmu 100 reiſ iſlaſſitu, ir tad derrigus wahrduſ tu ne warretu atraſt, winnu deesgan teift un ſlaweht! . . .

U! es winnu mihloju, ſcho meitinu, ar karſtu, ar neiſſakkamu mihleſtibu. Winna mannim bija dahrgaka par wiſſu paſauli! Winna pahraehme wiſſas mannas dohmas un wiſſas mannas ſirdſwehleschanas. Mannim buhtu patizzees muhſchigi pee tahs buht un palift! — Weedſinu winna mannim atnehme, ehdeenu winna mannim atnehme, es ne warreju gul-leht, ne warreju ehſt, un man bij weenumehr jaiſſauzahs: Man ſlahpſt; man ſlahpſt! — es eſmu fà kahds no faufuma iſbedſis dahrs, kam wiſſi ſtãhdini nenihkufchi ne warredami agru raſſu jeb ſeetutianu ſagaidihſt, fas winnu ſarwih-tuſchas lappinas atſpirdſina.

Daudſ pazetü ſchinnis behdàs! — Zew nu irr nauda, tà ſazziju, tew irr gohds! Peeturri duk-

fatus un effi barons! un taf effi nelaimigs zilweks! Woi gan mahtes grehki pee tewin kluhs peemefleri? Nahte dedsigas affinis turrejusi un faunu autina tewis schubpli eetinnuff. **U!** Schanette Eijenie Rosenduft kam tu man to effi darrijusi? Kalabb mannim nenoseedfigam nu tik wissai irr jazeesch! Neesas kahriba un besdeewiba mannim dschwibu derwufchi, fauns un negohds mannis schubpli eelikkufchi, zeetfirdiba mannis irr audsinajusi — un bauflibas lahsti mannis irr swehtijufchi! **U!** Kungs, af Deews, kam tew bija to breefinigu wahrdu fazzibt: es peemelleschu to tehwu grehkus! Gan effi wezzafem draudejis: No juhfu rohkahm es to behrninu dwehfeles praffischu! bet woi tad klausa, woi par to behda? Ja teem teescham dsirnawa afmini ap faklu liktu, ja tohs teescham wiffus noslihzinatu, kas to nenoseedfigu pawedd us launu, tad jcw juhrai uhdens ne peetiftu tohs wiffus apslizinaht! — Kur winni irr nikni un launi un zeetfirdigi un dufnigi tee zilweku behrni! Tur naw neweens kas labbu darra, winni irr wiffi atkayufchees un wiffi neleefchi tappufchi. Winni runna faunu ar sawu tuwafu un to zektu ta meera tee ne sinn. —

(Turplikkam wairak.)

Leez wehrâ: Es ar gaidischanu gaidu, lai kahds awischi rakstijajs Zulkum Weenteesin mutti aibbahsch. Ja mannai spalwei ween lauseet tezzeht, juhs apnikseet Weenteesa behdas lassiht, jo winnam warren garra rinde stahstiht. **W. P.**

Teefas flubdinafchanas.

No Krohna Behrsmuischas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee ta Kreisemuischas fainneeka Wuhdu Indrika, pahr kurra mantu parradu dehl konkurse nospreesta, usazinati, lihds 23schu Merz f. g. ar sawahm taisnahm praffischanahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees, ar to pamahzifchanu, ka wehlfak neweenu wairs ne klaufihs. Krohna Behrsmuischas pagasta teefa, 7ta Webruar 1840. **I**

(L. S.) **J. Gauratneek,** peefschdetals.
(Nr. 110.) **Heinrich Müller,** teefas ffrhw. paligs.

No Meschamuischas pagasta teefas, tohp tad tai nakti no ztra us 3schu Webruar f. g. pee meschafahdsibas nokerts zilweks, kas sewi scheitan par to Kalnamuischas (Hofzumberge) kalpu Krischjahni no Weenaus mahjahm isdwees, bet pehz tahs no Kalnamuischas pagasta teefas schè atnahkufchas sinnaas, tur nemas ne peeder, un kam pee tahs meschufahdsibas i firgè, i faltas ragaus, i wehtelis, 2 moifi un i zirwis nofihlahstè, un kurras leetas winsch lihds tam noliktam terminam naw isnehmis, usazinahtè, feschu neddelu starpà pee schihs teefas peeteiktees un tahs peeminnetas kihlas isenent; jo wehlfak schihs leetas, meschufahdes atlihdsinafchanas labbad, kas 6 rubl. fudr. istaifa, un kas tur wairak buhtu, pagastu lahdei par labbu uhturupè pahrdohs. Meschamuischas pagasta teefa, 17ta Webruar 1840, **3**

(L. S.) **††† Zehkab Sillin,** pagasta wezzafais.
(Nr. 17.) **J. Schmidt,** pagasta teefas ffrhw. weris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee ta Lubbes fainneeka Kurpueeku Janna Buschewig, pahr kurra mantu parradu dehl konkurse spreesta, tohp zaur scho usazinati, pee faudeschanas sawas teefas 8 neddelu starpà schein peeteiktees un fagaidiht, fo teefa pehz likkumeem spreedihs. Poperwahles-Lubbes pagasta teefa, 26ta Janwar 1840. **I**

(Nr. 23.) **††† Janne Grafemann,** pagasta wezz.
U. Neumann, pagasta teefas ffrhw. weris.

No Slehkas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee ta Slehkas fainneeka Pahlu Andreija Bosche, pahr kurra mantu inventariuma-truhkuma un magastihnesparradu dehl konkurse spreesta, usazinati, lihds 27tu April f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu noliktè, ar sawahm praffischanahm pee Slehkas pagasta teefas peeteiktees, jo wehlfak neweenu wairs ne klaufihs. Slehkas pagasta teefa, 22tra Webruar 1840. **3**

(L. S.) **††† Adam Bosche,** pagasta wezzafais.
(Nr. 15.) **J. Günther,** pagasta teefas ffrhw. weris.

No Slehkas pagasta teefas tohp sinnamu darrihtè, ka 29ta Janwar 1840 pee ta, pee Slehkasmuischas peederriga Ammeku frohga tumfschi dunisch wezzigs sigè, bes nekahdas zittadas nosihmeschanas, ar wezzeem kreewu rikkeem peeklihdis. Tas, kam schis apshmehts firgè peederrctu, tohp usazinahtè, diwu mehneschu starpà no appafschraffitas deenas, prohti lihds 24tu April f. g., ar labbahm parahdischanasfihmehm, ka tas firgè winnam peederr, schein peeteiktees, un prett barroschanas atlihdsinafchanu sawu

firgu prettim nemt, zittadi schis firgš pehš Kurssem-
mes semneeku-liffumecm, tam par labbu krittihs kas
winnu atraddis. Slehkas pagasta teefa, tai 24ta
Webruar 1840. 3

(L. S.) ††† Furre Bosche, peesehdetais.
(Nr. 17.) J. Günther, pagasta teefas ffrihweris.

No Slehkas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam
kshdas taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta
Slehkas saimneeka Behneeku Janna Zuhadsesma,
pahre kurra mantu inventariuma-truhluma un maga-
sines-parradu deht konkurse spreeshta, ubaizinati,
lihds 27tu April f. g., kas par to weenigu un isflehg-
shanas terminu noliktš, ar sawahm prassischanam
pee Slehkas pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat
nemeenu wairs ne klausihš. Slehkas pagasta teefa,
22tra Webruar 1840. 3

(L. S.) ††† Adam Bosche, pagasta wezzakais.
(Nr. 16.) J. Günther, pagasta teefas ffrihweris.

No Krohna Bramberges pagasta teefas teef sin-
namu darrihtš, ka 15ta Merz f. g. pee schihs paga-
sta teefas krohna parradu labbad daschadas leetas
uhtrupē pahrdohs. Krohna Bramberges pagasta
teefa, atra Merz 1840. 2

Uš pawehleschanu:
(L. S.) Paulborn, pagasta teefas ffrihweris.
(Nr. 110.)

Kam kshdas parradu prassischanas pee ta saimneeka
Pakrittelu Strauch buhtu, tohp ubaizinati, lihds
30tu Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs.

Jann-Auzes pagasta teefa, 17ta Webruar 1840. 3
††† Bertulait Janne Schulz, pagasta
wezzakais.

(Nr. 6.) A. G. Hammer, pagasta teefas ffrihweris.

No Leelas Abguldes pagasta teefas tohp wiffi tee,
kam kshdas taisnas parradu prassischanas buhtu pee
ta Leelas Abguldes saimneeka Ustoppu Krischa, kas
mahju- un inventariuma truhjibas deht sawas mah-
jas atdewis un pahre kurra mantu konkurse spreeshta,
ubaizinati, wifwehlat lihds 27tu April f. g. pee
schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neme-
nu wairs ne klausihš. Leelas Abguldes pagasta tee-
fa, 14ta Webruar 1840. 1

(L. S.) ††† Cirne Anfs Schulz, pagasta wezz.
(Nr. 12.) J. C. Freyberg, pagasta teefas ffrihw.

No Krohna Dhsolamuischas pagasta teefas tohp
sinnamu darrihtš, ka tai 18ta Merz f. g. Dhsolamui-
shas launaga krohgā leelu uhtrupi turrehs, kur fir-
gus, wiffadus lohpus un wiffadas leetas woirak-
sohlitajeem isdohs. Wiffi tee, kam patiktohs schein
fo pirkt, teef ubaizinati, noliktā laika un weeta fa-
nahlt. Krohna Dhsolamuischas pagasta teefa, 21ma
Webruar 1840. 2

††† Martin Danoken, peesehdetais.
(Nr. 97.) Grosset, pagasta teefas ffrihweris.

Zittaš fluddinaschanas.

Moderreschanu no 50 flauzamahn gohwim Dsimitā
Wahrmesmuischā, tai pee Dsimitas Wahrmesmuis-
schas peederrigā lohpmuischā Wezz-Wahrme no 80
flauzamahn gohwim un Nikte no 60 flauzamahn
gohwim, warr no Jahneem 1840 us arrenti dabuhst.
Klaktakas sinnas dohd muischas waldischana. 3

No Wezzsaules un Jausaules muischas waldischa-
nas teef stipri aisleegts, ka ne buhs no scho muischu
saimneekem un kalpeem firgus un zittus leelus un
sikus lohpus pirkt, bes usrahdischanas simes no
muischas waldischanas, kas scho lohpu pahrdohschanu
wehle. Kas schai fluddinaschanal prettim darrihtš,
tam ta kshde pascham buhs jazeesch, kas zaur inven-
tariuma pahrdohshanas buhtu zehlfes. 1

Tai 8ta April f. g. Leel-Salwe us arrenti isdohs:
Berlau-krohgu, Vultu-krohgu, Sihles-krohgu Leel-
Salwe, Wesfit-krohgu un Daudsewas basnizas-kroh-
gu. Kam patiktu schoh krohgus us arrenti nemt,
lai peeminnetā deenā laiku pee muischas waldischa-
nas peeteizahs. 1

To pee Krohna Leelas Sefawas peederrigu Ja-
tschun-krohgu no Jahneem 1840 us arrenti isdohs.
Kam patiktu schoh krohgu us arrenti nemt, lai 12ta
un 15ta Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peetei-
zahs. Klaktakas sinnas warr pee muischas waldis-
shanas dabuhst. 1

Sinna pahr jaunu gramatu.

Ohtrais fohlis us laimi, jeb laika-faweklis wez-
zeem un jauneem, ihpafchi ffohlas behrneem zelts no
Uwischu apgahdatajeem. Jelgawā 1840. Drifkehtš
pee J. W. Steffenhagen un dehla. 48 puselappas.
Maksfa wahā eeseets 10 kap. subr. 1

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-rahts A. Weitler.
No. 74.